

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungari'a : Pe unu anu 5 fl — cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU :</p> <p>Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Èr banii de prenumeratiune a TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
---	---	---

Datele referitòrie la starea poporului credintiosu.

Cu o iutiéla nespusa inaintéza timpul si cu iutiéla aburului si a fulgurului inaintéza popòrele in mersulu lor pre calea desvoltàrii.

Pecate streine, seau dóra pecate de ale neamului nostru vor fi colucrat, cá noi biseric'a si poporulu romanu din acésta tíera seclii multi ai trecutului se nu potém face nici unu pasu mai insemnatu pentru desvoltarea si inaintarea nóstra, si se-ne a-junga aceste grele timpuri de cercare abia porniti pre calea desvoltàrii.

Este faptu inse, ca am pornit pre acésta cale, si am pornit cu tóta resolutiunea, cá ómeni conscii de ceea ce voim, si de ceea ce trebuie se facem pentru desvoltarea si inaintarea poporului; ér de conducetoriu pre acésta cale, conform traditiunilor din betrani, ne-am instituitu biseric'a nóstra nationala.

A bisericeii chiamare chiar dupa mentiunea ei data de Domnulu este : a priveghiá asupra vietii si desvoltàrii poporului, cá astfeliu se-i póta dá chran'a spirituala-morala trebuintiósá si cât mai corespundietória pentru unu mersu cât mai repede si cât mai succesu in calea s'a spre perfectiunea crestinésca.

Spre a satisfacé acestei priveghiári, poruncite de Domnulu, biseric'a din eparchi'a nóstra a cerut dela fiecare parochia a-i-se substerne unu tablou esactu despre starea, in carea se gasesce astadi poporulu pre tóte terenele vietii sale. Este o munca grea si anevoiósá adunarea si studiulu acestor date atât pentru organele parochiei, cât si pentru organele eparchiei; dar este o munca, ce ni-se impune la toti de trebuintiele timpului, — si de urgent'a trebuintia, cá se-ne cunóscem cât mai esact, cá astfeliu se avem o basa sigura pentru dispusetiunile si lucràrile ce avem a face in mersulu nostru ulterioru.

Acum, cand in parochieele nóstre se lucréza cu

multa diligintia la adunarea acestor date, — constatám, si repetim, ca ele s'au cerut de catra venerabilulu sinodu eparchialu, — pentru cá se ne cunóscem, si se vedem, daca, si incât am inaintat in cele bune in timpul celor 20 de ani trecuti ai vietii constitutionale. Daca si intru cât ne-am aclimatizat cu acésta tíera, si carele este in genere modulu si conditiunile de vietia ale poporului pre tóte terenele.

Intrebàrile formulate de eparchia, si la cari sunt chiamate a respunde parochieele, sunt dupa preceperea nóstra destul de chiare si lamurite; ér ceea ce se cere dela parochii este, cá la aceste intrebàri se respunda esactu si conscientios. Se insemnám, si se-se insemneze deci de catra organele nóstre din parochia totu ceea ce este bunu, si totu ceea ce sunt datine stangace, cá se-ne cunóscem, cum suntem, si cum este poporulu, — cá astfeliu se-ne potém orientá asupra celor ulterioóre.

Cererea acestor date este o dispositiune noua; dar cu tóte acestea este o dispositiune, carea si-are bas'a in canóne si in statutulu organicu alu bisericeii nóstre.

Eparchi'a dupa canóne si dupa statutu are detorinti'a de a supraveghiá preste totu ceea ce se lucréza, scau nu se lucréza in parochia, cá astfeliu avend cunoscintia esacta despre tóte, eparchi'a se-si póta impliní cu succesu detorinti'a pre carea i-o impune legea si greau'a respundere, pre carea o are organismulu ei centralu inaintea lui Ddieu si ómenilor.

Noi atribuim o mare importantia esactitáti acestor date, pentru ca numai corporatiunile, cari lucréza cu date esacte potu se nimerésca dispusetiunile nimerite pentru lecuirea stàrilor rele si promovarea stàrilor bune.

Acésta lecuire si acésta pomovare o intentiósá sinodulu nostru eparchialu prin datele cerute dela parochii.

La noi este de urgentia multa gandire si multa lucrare pre terenulu bisericescu-nationalu; ér gandra si lucrarea póte produce rezultate bune numai in sinulu acelor corporatiuni, cari calculéza, si judeca in tóte afacerile lor cu factori reali si pozitivi.

Factorii reali in biseric'a nóstra nationala sunt starea, in carea se gasesce poporul pre terenulu moralu, intelectualu, socialu si economicu. Intrebările formulate de eparchia intentionéza a face o nimerita diagnosa a acestei stári, — dupa carea apoi, sperám, ca Ddiu va ajutá eparchiei, cá se introduca, si se activeze prin dispositiuni nimerite mai multa indemanare la lucrári bune si folositorie, la lucrári de trainicia pentru unu mersu mai repede si mai spornicu pre tóte terenele vietii; ér acésta trebuintiósá indemanare se va generalisá si activá in fiecare comuna; si preste tot in biserica se va initiá si realisá unu modu mai spornicu de gandire si actiune in intréga obscea nóstra crestinésca.

Initiandu-se apoi lucrári de trainicia in mesura mai mare, decât ce s'a potut acést'a pana acum, — se va desvoltá totu mai multu sémntiulu si alipirea catra biserica.

La timpulu seu, dupa ce vor intrá aceste date ne vom ocupá de ele in specialu, espunend tabloulu, pre cari, lu-vor infacisá si facendu-ne reflesiunile asupra celor ulterioére.

Preotulu cá sevêrsitoriulu cultului publicu dumndieescu.

Sub „cultu publicu dumndieescu“ intielegemu: tóte acele acte sfinte, instituite de Mantuitoriulu Christos si de biseric'a Lui, pentru prémarierea lui Ddiu si mantuirea credintiosiloru, prin cari biseric'a viia (clerulu si poporul) da espressione in modu vediutu credintii, se innoiesce prin legatur'a dragostei evangelice, se intaresce in speranti'a mantuirei, si primesce dela Ddiu darurile Lui cele bogate, indispensabile pentru o viétia intru Christosu si pentru unu mersu siguru alu credintiosiloru spre perfectiunea crestinésca.

Scopulu, pentru carele s'a instituitu in biserica cultulu publicu dumndieescu, este: a-se sustiené si activá in modu vediutu si nentreruptu pre pamentu missiunea preotiésca (impacarea si apropiarea omului de Ddiu) a Mantuitoriului Christos si a bisericei Lui si se reasuma in urmatórele momente:

a) a-se sustiené si activá in modu vediutu prin biserica continu'a colucrarea a Mantuitoriului la opulu mantuirei neamului omenescu;

b) a-se dá espressione factica credintiei nóstre in Ddiu si in opulu mantuirei sevêrsitu prin Mantuitoriulu Christos, prin intruparea Lui si prin mórtea

Lui pre cruce si a se ridicá in modu nentreruptu rogatiuni catra Celu Atotputernicu, pentru a dá bisericei si poporului seu ajutoriulu seu celu dumndieescu in mersulu nostru spre perfectiunea crestinésca;

c) a-ne innoi pre noi ómenii in legaturile dragostei evangelice prin glasulu bisericei, carea se róga, si aduce jertfa pentru toti de opotriva; si

d) a-ne impartesi de darurile cele bogate ale lui Ddiu, pregatite si indeplinite prin Isus Christos si prin colucrarea bisericei si ierarchiei

Actele sfinte ale cultului dumndieescu publicu sunt:

1) Cuventulu: 2) jertfa; si 3) simbolulu.

Cuventulu este mijloculu, prin carele da espressione biseric'a viia sémntimintelor sale religióse facia de Ddiu. Cuventulu se activeza in cultulu publicu dumndieescu prin trei forme vediute, si anume: cá rogatiune, cá predica bisericeésca si cá cantare religiósá.

a) Rogatiunea in cultulu publicu dumndieescu este: o dare de seama, pre carea o face lui Ddiu intréga biseric'a viia (clerulu si poporul) in cuvinte determinate si audibile asupra stárii, in carea se gasesce credinti'a s'a si asupra modului, cum voiesce se-si urmeze calea spre perfectiunea crestinésca, — implorand pentru ajungerea acestui scopu binecuventarea si ajutoriulu lui Ddiu laudand marimea lui Ddiu si multiemindu-i pentru bunatátile primite. Dupa cuprinsu rogatiunea bisericeésca este de 3 feliiuri, si anume: de lauda, de cerere si de multiemita; ér dupa subiectulu, carele se róga, rogatiunea bisericeésca este de doue feliiuri, si anume: preotiésca, rezervata numai clerului, si obstésca, prin carea se róga atât clerulu cât si credintiosii.

Caracteristic'a rogatiunii bisericesci este; ca se estinde asupra tuturor imprejurárilor si trebuintielor vietii omenesci si asupra tuturor factorilor si a tuturor momentelor, cari au incurgere asupra mersului credintiosiloru spre desvoltare si perfectiune crestinésca. Rogatiunea emanéza din credintia, si staruesce in modu neobosit la innoirea si rentenerirea credintiosiloru prin legaturile dragostei evangelice si prin intarirea in speranti'a mantuirei neamului omenescu prin Isus Christos si prin biseric'a Lui. Rogatiunile bisericesci, cari se ridica inaintea altariului Domnului in cultulu publicu dumndieescu sunt formulate in modu determinatu prin formularie stabile, si sunt adoptate de biserica, astfelu, ca in cultulu dumndieescu nu este permisu a-se folosi alte rogatiuni, decât cele adoptate de sínóde.¹⁾ Originea unui insemnatu numeru de rogatiuni datéza inca din seclii cei dantai. Rogatiunile bisericesci in form'a, in carea le aflám in ritualulu bise-

¹⁾ Vedi can. 114 din Laodicea.

ricei, sunt formulate in partea cea mai mare de santii: Vasiliu celu mare si Ioan Chrisostomu.

Formularele de rogatiune, cari se intrebuinteaza mai adesea in cultulu publicu sunt ecteniile. Cuventulu ectenia se deriva dela cuventulu grecescu εκένια, si insemnéza „perseverantia in servitiu.“ Sub ectenia atât dupa insemnarea etimologica a cuventului, cât si dupa caracterulu cuprinsului rogatiunii cá atare intielegem: o rugatiune de cerere, carea se inaltia de catra biserica catra Ddieu pentru prosperarea tuturor factorilor, cari concurgu la desvoltarea vietii omenesci in spiritu crestinescu, si prin carea biserica cere ajutorulu lui Ddieu pentru tóte necessitátile vietii, atât pentru fericirea vremelnica, cât si pentru fericirea vecinica a credintiosilor. Ecteniile sunt introduse in biserica din cele mai vechi timpuri, si sunt introduse in genere pre bas'a caracterului ecumenicu si alu problemii bisericeii crestine: de a intruni sub unu capu nevediatu Christos pre toti ómenii din lume, ér in specialu sau introdus pre bas'a cuvintelor apostlului: „roga-te deci mai nainte de tóte se faceti rogatiuni, cereri, fagaduintie, multiemite pentru toti ómenii, pentru imperati, si pentru toti, cari se afla in diregatoria, cá se petrecem vietia lina si cu odichna intru tóta crestinatatea si curatii'a. Acest'a este lucru bunu si primitu inaintea lui Ddieu, carele voiesce se-se mantúiesca toti ómenii, si se vina la cunoscentia adeverului“.²⁾

b) Prin predica staruiesce biserica a face accesibila mintii si inimei credintiosilor doctrina evangheliei, si prin acést'a a face, cá doctrina evangheliei se devina singura stepana preste modulu de gandire si actiune alu credintiosilor.

c) Prin cantàrile religioase biserica da espressiune sèmtiemintelor religioase in modu emotionatu. In cantàrile bisericesci se imbina sublimitatea poesiei religioase cu melodii corespundietorie spre scopulu, cá in acést'a forma se-se póta dá espressiune sèmtiemintelor religioase in unu modu mai solemnu, si biserica se póta contribui intr'o forma mai accesibila si mai usióra la desceptarea si alimentarea sèmtiului de pietate crestinesca.

2. Sub „jertfa“ intielegemu: unu daru pre carele biserica lu-duce lui Dumnedieu cu scopulu, cá in modu vediutu se-si dovedesca faptice credintia si sèmtiemintele sale religioase. Jertfele sunt atât de vechi cá si religiunea si le aflàm in tóte religiunile vechi pagane, cât si in religiunea vechiului Testamentu. In crestinismu jertfa principala este jertfa, pre carea o-a adus Mantuitoriulu Christos prin injosirea sa intru luarea chipului omenescu si intru patimele si mórtea s'a pre cruce pentru impacarea omului cu Ddieu si pentru rescumperarea neamului omenescu din robi'a pecatului.

Acést'a jertfa o aduce biserica crestina prin sant'a liturgia, instituita de Domnulu la cin'a cea

de taina. Sant'a liturgia este deci jertfa, pre carea o aduce in modu nentruptu biserica testamentului nou, si in carea Mantuitoriulu sub form'a panii si a vinului se jertfesce pre Sene Parintelui cerescu, intocm'a precum odinóra s'a jertfitu prin mórtea Sa pre cruce, cá astfelu credintiosii se aiba ocaziune a-se impartesi de isvorulu celu nesecatu alu daruriloru sale celoru dumnedieesci. Momentulu principalu in jertfa bisericeii crestine din partea lui Ddieu este indurarea S'a cea nemarginita facia de neamulu omenescu; ér din partea omului este: credintia in divinitatea Mantuitoriului si in opulu mantuirii neamului omenescu, seversitu printr'ensulu si o inima infranta si smerita, decisa si resoluta a omori patimele omenesci, si a-se inaltia prin virtuti si prin jertfa la perfectiunea crestinesca.

3. Sub „simvolu“ in sensu dogmaticu intielegemu: semnulu distinctivu alu credintiei, respective formul'a, in carea se cuprind articlii de credintia ai bisericeii. In sensu liturgicu se numescu simvole: acele obiecte esterne, cari se intrebuinteaza la cultulu dumnedieescu, si cari representeaza idei religioase, cum sunt: panea, vinulu, untulu de lemnu, ap'a, luminile si altele, — precum si actiunile cultului divin, prin cari se semnifica ingrijirea lui Ddieu facia de omenime, precum si dorinti'a si staruinti'a omului de a-se apropiá de Ddieu. Tóte actiunile, cari se seversiescu in cultulu dumnedieescu sunt simvole, cari infacisíeza actiuni ale indurarii dumnedieesci si actiuni din partea omului, prin cari staruiesce a-se apropiá de Ddieu.

Cultulu publicu dumnedieescu este punctulu cardinalu alu activitatii pastorale, si mijloculu principalu intru desvoltarea si alimentarea sèmtiului de pietate crestinesca. Cultulu divin edificia si inaltia pre credintiosi, daca preotulu factorulu incredintiati si investitu de Domnulu cu „putere de sus“, cá se fia ministru si sevèrsitoriu alu cultului publicu dumnedieescu intrunesce urmatórele conditinni, si anume:

1. Deplina consciintia si deplina convingere despre importantia cultului dumnedieescu, cá actusantu, instituitu de Mantuitoriulu Christos si de biserica Lui, spre a infatisia in modu vediutu si in forme determinate indurarea cea mare a lui Ddieu facia de neamulu omenescu, sevèrsita prin opulu mantuirei, — carele se continua neintreuptu in biserica prin jertfa cea fara de sange, pre carea o aducem lui Dumnedieu in sant'a liturgia.

2. Consciintia viia si convingere deplina asupra faptului, ca Domnulu este subiectulu, carele prin cultulu divin revèrsa darurile sale cele bogate asupra credintiosilor, ér preotulu este organu si representante vediutu, investitu cu „putere de sus“ — spre a colucrá la sevèrsirea actelor sante ale cultului divin pentru mantuirea credintiosilor.

3. Pregatire canonica pentru sevèrsirea cultului

²⁾ 1. Timoteiu c. 2. v. 1—4.

dumnedieescu prin rogatiune, prin curatieni'a inimei, prin omorirea patimeloru si prin impacare cu toti.

4. Observarea cu rigóre a prescrieloru ritualului bisericescu si a datineloru adoptate in biserica pentru sevêrsirea cultului dumnedieescu.

5. O tienuta interna si esterna démna si correspandietória pre deplinu santieniei si sublimitãtii acteloru, cari se sevêrsiescu prin cultulu divin.

6. Observarea cu rigóre si cu tóta punctualitatea a timpului, prescriu de biserica pentru servitiulu dumnedieescu.

7. Esecutarea rugatiuniloru, cantãriloru si a tuturor acteloru cultului divin cu credintia viia si cu pietatea, pre carea o recere santieni'a lor.

8. In fine se cere cá preotulu se aiba o viétia de modelu in tôte afacerile vietii sale publice si private.

Augustin Hamsea.

Lactantiu, Ilariu dela Pictaviu si episcopulu Optat dela Mileve.

(Viétia si activitatea lor.)

In secl. alu 4-lea si in jumetatea prima a seclului alu 5-lea a inflorit pe langa literatur'a patristica greca, a carei reprezentanti de rangulu primu s'au espusu in cele precedente, inca si ceal latina, carea atât in privintia productivitãtii cât si in respectulu clasicitãtii sale nu e inferióra celei dintâi.

Reprezentantii ei cei mai insemnati sunt: 1) Lactantiu, 2) Ilariu dela Pictaviu, 3) Optat dela Mileve, 4) Ambrosiu, 5) Rufin, 6) Sulpiciu Sever, 7) Paulu Orosiu, 8) Jeronim, 9) Augustin, 10) Paulin dela Nol'a, 11) Ioanu Casianu, 12) Vincentiu Lirinenu, 13) Prosper Aquitanu, 14) Petru Crisologu 15) Leonu celu mare.

Firmian Lactantiu s'a nascutu in jumetatea a 2-a a secl. alu 3-lea, din parinti pagâni, nu se scie positiv in Afric'a, ori in Ital'a. Elu a studiatu in Afric'a, avêndu de invetiatoriu pe Arnobiu din Sicc'a. Pe la anulu 301, cá retoru teneru a fost atât de renumitu, in cât a atrasu si atentiunea imperatului Diocletian asupra-si, carele l-a si chematu la Nicomedi'a, residenti'a sa, ca se ocupe postulu de invetiatoriu de retoric'a latina. Aici in curêndu se disgustã de retoricã si de filosofia pagâna, si facêndu-se mai de aprópe cunoscutu cu crestinismulu, deveni crestinu, cam pe la an. 302. Isbucindu in anulu viitoriu persecutiunea diocletiana, renuntia de buna-voie la dirigatori'a sa, si se consacra de acum inainte aperarii si propagarii literare a crestinismului. Mai târdiu imperatulu Constantin celu mare, i-a concrediutu crescerea fiului seu Crisp, pe carele l-a instruat el in curtea imperatésca dela Trier, cam dela an. 317 pana catra anul 326, când la porunc'a tatalui seu a fost pedepsit cu mórte. Se pare inse ca Lactantiu a mai trait, cam pana pela anulu 330. Restulu vietii sale l-a petrecutu in seracie si singu-

ritate. Elu a fost unu barbatu fôrte erudit, modestu si blând, si se pare cá n'a avutu nici o trépta ecleziala. Nici unulu din opurile sale, scrise in timpulu când a fost pagân, nu s'a pestratu.

Scrierile sale, ce le-a compusu elu cá crestinu, se distingu prin eleganti'a espunerei, frumséti'a si claritatea stilului, in cât aceste ii castigara onorificulu nume de „Cicero alu crestiniloru.“ Din ele transpira cultur'a clasica, cunoscintiele filosofice, agerimea si profunditatea spirituala a autoriului. Dar in doctrin'a crestinésca schiopetéza câte odata, alunecându acum la subordinatianism, acum la chiliarism, acum la unele eterodoxii manicheice. Cu tôte scãderile amintite lucrãrile lui sunt de mare pretiu. Ele umplu 2 tomuri din faimós'a editiune a lui Migne, si sunt urmatóriele:

Opul seu principal l'a compus in 7 càrti, intitulat „Institutiones divinae“. In acest'a espune in modu detailatu cuprinsulu religiunei crestine, cá a singurei religiuni adeverate, in opunere catra religiunile pagâne, cari tôte sunt retaciri, care de care mai bizara. Din acést'a scriere, carea totodata e si o apologie a crestinismului, elu insusi a facut unu estrasu, in carele inse se afla si unele idei nóue, sub titlulu: „Epitome divinae institutionis“. In cartea sa: „De officio Dei“ infatisiéza elu fiintia omenésca, cá unu capu de opera alu mâniloru ddieesci, cá pe o factura, din a carei organismu si constructiune, corporala si spirituala, ori cine póte cunósce atotintielepciunea, atotputintia si bunatatea lui Ddieu. Scrierea sa „De ira Dei“, e indreptata in contra sistemeloru filosofice grecesci, cari sustienu, ca bunatatea si dreptatea sunt incompatibile in fiintia ddieésca. Autoriulu arata deci, ca bunatatea lui Ddieu nu impedeza dreptatea, séu cum se numesce cu cuvêntu biblicu „mâni'a“ lui. Cartea sa „De mortibus persecutorum,“ e o descriere scurta a persecutiuniloru, ce le-au induratu crestinii mai nainte, si o istorie mai detailata a gónei lui Diocletian. Elu se nevoiesce a dovedi in opulu acest'a, ca Ddieu precum a datu tarie martiriloru de a suferi maltratãrile si chinurile cele oribile, prin cari s'a adevéritu divinitatea religiunei crestine, asia n'a lasatu nepedepsite crudimile persecutoriloru, de órece mai pe ficarele dintre ei l-a ajunsu pedéps'a ddieésca. Acést'a scriere are mare valóre istorica, de si e tendentiósa, si astfelu din punctu de vedere criticu cam defectuósa. Ieronimu afirma despre Lactantiu, ca ar fi scrisu si unele poesii; dar dintre poesille, ce i-se ascriu, numai un'a póte se provina dela elu, si se tréca ca autentica, anume poesia lui despre paserea „fenix“, carea nu móre, ci numai se arde pe sine insasi, ér din cenusa sa re'nvie; carea póte fi privita prin urmare, cá simbolulu nemuririi si a re'nvierii. Celelalte poesii pórtã semnele neautentiei.

Alu doilea scrietoriu bisericescu de rangulu primu este Ilariu dela Pictaviu (Poitiers). Elu

s'a nascutu cam pe la an. 320, din pàrinti pagàni, nobili si avuti, in orasiulu Pictaviu, din Gali'a. In tineretiile sale a primitu o cultura alésa si bine îngrijita, facènd studii nu numai in limb'a latina, ci si in cea greca. A trecut la crestinismu in etate cam de 30 de ani, dimpreuna cu sotii'a si cu fiic'a sa; insufletindu-se pentru legea crestina prin cetirea continua si studiulu seriosu alu s. scripturi. La anul 355 compatriotii sei, cunnscènd vrednici'a si intielepciunea lui Ilariu, 'l cerura si 'l capatara de episcopu. In curèndu inse esceléza ca unu stàlpu puternicu alu ortodoxiei niceane, si cá unu combatoriu aprigu si zelosu alu arianismului, protegiatu si de imperatulu Constantin in mesura atât de mare, in cât imperatulu instigatu de Mitropolitulu arianu a lui Ilariu, 'l trimite pe acést'a la an. 356 in esil, la Frigia. Dar si aici desvoltà el in interesul ortodoxiei o activitate atât de minunata, in cât arianii rugara pe imperatulu ca se-l trimita acasa, de órece in destierare e mai periculosu, de cât in patri'a sa. Constantiu le implinesce dorinti'a, si astfelu Ilariu se re'ntórce acasa, la an. 360. Murind imperatulu in anul viitoriu, elu sciù prin activitatea sa neobosita ca se aduca in curèndu ortodoxi'a la invingere asupra arianismului in Gali'a. Dupa ce l-a biruitu si nimicitu aici, in zelulu seu intreprinse pe timpulu imperatului Valentinian I (364—375) o calatorie la Mediolan, pentru ca se întórca la ortodoxie pe episcopul arianu de acolo, cu numele Auxentiu. Dupa o disputa publica, in carea acél'a a ramasu invingètoriu, zelosulu episcopu arian din Mediolan a sciutu uneltí la imperatulu intr'acolo, ca se demande lui Ilariu de a parasí orasiulu, si de a se re'ntórce la scaunulu seu. Nu multu dupa acést'a a muritu, in etate abia de 46 de ani, la anul 366. Zelul seu pentru aপরera ortodoxiei si combaterea arianismului erá atât de mare, in cât acum contimpurenii sei 'l asemenara cu Atanasie celu mare, numindu-lu „Atanasie alu occidentului.“

Scrierile, ce ni-au ramasu dela elu, suntu destulu de numeróse si de clasice, asigurându-i pentru totdeuna unu locu onorificu intre cei mai de frunte parinti si scrietori bisericesci ai apusului. Ele umplu 2 tomuri din editiunea lui Migne.

Opulu seu principalu intitulatu: „Libri XII de Trinitate“ e o espunere speculativa a dogmei despre s. Treime, si in specialu a doctrinei despre vecinici'a si divinitatea Fiului, in contra sabelianismului si a arianismului. Multe din scrierile sale privescu mai multu la luptele si controversele timpului, in carele a traitu. Asia a indreptatu elu din esilu catra episcopii Galiei cartea, ce pórtá titlulu: „De Synodis s. de fide Orientalium,“ in carea se nevoiesce de a incredintiá pe apuseni, cá episcopii orientali inca cugeta ortodoxu, si ca, de si multi dintre ei intrebuintiéza in simbolulu de credintia in locu de *ὁμοούσιος* (celu de o fiantia) cuvèntulu *ὁμοιούσιος* (celu de asemenene fiantia), totusi nu cugeta pré diferitu de apu-

seni, cari cu dreptu cuvèntu tienu la terminulu celu dintâi. Pe acést'a cale s'a nisuitu elu se impace pe ortodocsii occidentali cu cei orientali, cari siovaiau putienu si in câtva se abateau dela cuvintele si espresiunile sinodului niceanu. Unii rigoristi criticând cartea acést'a a lui Ilariu, respunse elu prin unu altu opu intitulatu „Respunsuri apologetice in contra celoru ce cãrtescu asupra cãrtii despre sínóde séu despre credinti'a orientalilor. Tot in certele si luptele sale cu arianii a mai scrisu el 3 cãrti. Dintre aceste 2 catra imperatulu Constantiu in interesulu ortodoxiei si in contra arianismului; ér dupa ce de dóue ori a fost refusatu, a scris a 3-a carte, in contra lui Constantiu (Contra Constantium Augustum), in carea se plãnge fara sfiála asupra purtãrii si procederii celei necorecte si nedrepte a imperatului. A mai scrisu o carte „Contra Auxentium“, pe carele 'l demaschéza, ca pe unu episcopu cu dóue fetie, carele scie se fatiarésca ortodoxie, pe când faptele lui 'l vedescu ca e arianu.

Pe lângá srierile aceste dogmatice si polemice, mai avem dela elu si comentare la s. scriptura. In aceste ni se presenta autoriulu, ca invetiácelulu lui Origen, si ca esplicatoriu alegoricu a s. scripturi. Ni s'a pastratu comentariulu seu la Psalmi si la evangeli'a lui Matei. Mai provinu sub numele lui inca si 15 fragmente istorice, relative la luptele ortodoxiei cu arianismulu. Unii critici si patrologi le cred de autentice, altii de false séu supuse; prin urmare autenti'a lor remane indoiósa. Tot astfelu e socotinti'a criticilor cu privire la epistol'a, ce ar fi adresat-o Ilarie catra fiic'a sa Abr'a, pe carea o indémna, ca se imbratisieze viéti'a feciorésca. De la elu au mai ramasu si câteva inmuri.

Distinsu scrietoriu bisericescu latinu a fost si Optat. Despre persón'a lui se scie numai atáta, ca dupa ce s'a convertitu dela pagánismu la crestinismu, a ajunsu in jumetatea a 2-a a secl. alu 4-lea episcopu in Mileve, in Afric'a. Cei vechi 'l lauda fórté, numindu-l „margaritariu si stàlp alu bisericeii“, si punèndu-l intr'unu rèndu cu Augustin, Ambrosie etc. Si intr'adeveru din scrierea, ce a compus-o cam pe la an. 370—85, si carea ni s'a pastratu, se póte convinge ori-cine ca elu a fost unu barbatu bisericescu distinsu. Opulu seu e intitulatu „De schismate Donatistarum,“ in 7 cãrti. In acést'a arata originea si desvoltarea schisme donatistice, combate acúsãrile acestor'a indreptate in contra ortodocsiloru, re'nfrãnge apoi doctrinele lor perverse, opunèndu-le invetiatur'a cea adevèrata crestina, si indemnându-i pe donatisti, ca se se re'ntórca si se se impace cu biserice'a universalá si ortodoxa.

Dr. Tr. Puticiu.

Epistolele parochului betranu.

I.

Iubite nepóte! Te incunosciintiezu prin acést'a, ca la noi in satu, lauda lui Ddieu, s'a inceput

anulu cu bine. Duminec'a trecuta s'a ținut adeca la noi in sant'a biserica sinodulu parochialu, la carele au luat parte aprópe toti credintiosii. Lucrulu celu dantai alu sinodului a fost cetirea reportului comitetului parochialu despre cele ce le-a sevêrsit in anulu trecut. A fost ascultat cu multa bagare de seama acestu reportu, si a stêrnit in ómeni multa grije si multa ingrijire cu deosebire punctulu acêl'a, in carele se amintesc despre lucrâri de trainicia. Ómenii dicu, ca timpurile sunt grele, — si ca abia sunt in stare se pórte cheltuielile anuale ale bisericeii si ale scólei; si deci sinodulu si-a exprimat temerea, ca nu va poté face multu pentru asigurarea viitoriului bisericeii si scólei prin lucrâri de trainicia, precum se ceru.

In faci'a acestor temeri, de altcum destul de indreptatite ale sinodului, eu am avut o grea chiamare, cá se-lu lamurescu, si luminezu, ca ce se planuiesce prin lucrâri de trainicia, asupra caror'a ne-a facut bágători de seama maritulu sinodu eparchialu. Le-am spus la ómeni adeca, ca nu se cere dela noi, cá se facem ceea ce nu putem, si se nu ne temem, ca nu vom isbuti, ci se-ne aducem aminte, ca pre omulu, carele lucréza cu gandu bunu, lu-ajuta si Ddieu. Si deci le-am facut propunerea, ca in anulu, in carele am intrat se numai dâm pre arênda cele 6 jugere de pamentu ale bisericeii: ci se le lucrâm noi, in cinste pentru sant'a biserica, si apoi cascigulu, pre carele lu vom avé se-lu grijim separat, cá dupa vreme din banii, ce-i vom cascigá din anu in anu se potemu platí o parte din salariulu invetiatoriului, si ómenii sè se póta usurá din plata cheltuieliloru cultului. Le-am spusu acêst'a, cá o pilda, din carea se-véda poporulu, cum sunt a-se intielege lucrâri de trainicia; si ómenii m'au intielesu. Dar de aci inainte vom trebui se gandim mai multu la tóte si eu si invetiatoriulu si comitetulu.

Reportulu comitetului de altcum ómenii intru unu glasu, seau precum diceti Dvóstra cu unanimitate l'au luat la cunoscintia. S'au cercat apoi socotile epitropiei pre anulu trecut, si s'au aflat in róndu bunu, si s'au revedit si aprobatu si preliminariulu cultului póntru anulu curentu.

Dupa acêst'a a urmat apoi la róndu alegerea comitetului si epitropilor. La aceste si alte alegeri de multe ori se incercau unii si altii a turburá poporulu, asia incât totdeun'a mi-era teama, ca se va rumpe poporulu de catra olalta. In anulu acêst'a s'a intêmplat alegerea in unu mod fórte frumosu. Unu fruntasu betranu adeca si-a ridicatu cuvêntulu, si a dis, ca comitetulu trecut a ingrijit bine lucrâri sîntei bisericeii, si deci dreptu respata se alegem membrii in comitetu si epitropi tot pre cei din trecut. La acêsta propunere a luat cuvêntulu fostulu epitropu antaiu, si a dis, ca densulu multiemesce de incredere, dar crede, ca ar fi bine, ca se-se aléga si alti membri noi, cá se véda si acêst'i'a, cum

mergu lucrurile bisericeii. Vediend eu acestea le-am dis la ómeni, ca ori vor alege pre membri betrani, ori vor alege altii noi, eu dorescu numai unu lucru, cá prin alegere se nu se sêmta nimenea vátámatu, pentru ca adunâriile bisericesci dupa firea lor, si dupa natur'a santei bisericeii sunt chiamate a strênge pre ómeni unulu catra altulu si catra sant'a biserica. Dupa vorbirea mea s'au alesu apoi cu unanimitate atát membrii comitetului cât si epitropii si din cei ce au fost alesi si in periodulu trecut si din alti membri noi.

Cu acêst'a s'a incheiat sinodulu, dar acum cu atát mai multu trebuie se gandescu, si se-mi batu capulu, cum se facem, si cum se lucrâm, cá la sfêrsitul anului se-se véda, ca n'am trait, si n'am lucrat numai pentru anulu acêst'a, ci pentru multi ani inainte.

Ddieu se-ne ajute!

D I V E R S E.

† *Necrologu.* Afâm cu durere, ca Présantitulu Episcopu alu diecesei serbesci din Neoplant'a Vasilian Petroviciu in 18/30 Ianuariu a. c. a trecut la cele eterne in etate de 72 de ani. Casulu de mórte scriile telegrafice, publicate in foile din Budapest'a lu-descriu astfelu, ca fericitulu Episcopu a fost aflat de catra casnicii sei mortu in odai'a de dormitu, — de buna seama in urm'a unui atacu de apoplecsia in diu'a de 18/30 Ianuariu deminêti'a la 9 óre. In presear'a acestei dile defunctulu a conferit afaceri oficióse cu directorulu Tökölianului din Budapest'a. Depunend o lacrema de durere pre momentulu fericitulu Defunctu rogâm pre Ddieu, cá sufletulu Lui se-lu asieze in locasiurile dreptiloru, ér remasitieloru pamentesci se-le fia tierin'a usióra.

In veci amintirea Lui!

* *Himenu.* Dlu Dr. Steriu N. Ciurcu, medicu practic in Vien'a si-serbéza astadi cununi'a cu dsiór'a Adelina Teodor Ioanu din Bucuresci. Felicitâriile nóstre!

* *Himenu.* Dlu Teodoru Pinteru, clericu absolutu alu eparchiei Aradului a incredintiat pre dsiór'a Emili'a, fiic'a parintelui Teodoru Petrasiu din Jermat'a.

Felicitâriile nóstre!

* *Defraudare* in suma de 350,000 fiorini val. austr. s'a descoperitu la cass'a de pastrare din Ciab'a. Tribunalulu regescu a introdus rigorósa.

* *„Amvonulu.”* Sub titlulu acêst'a a inceputu a aparé in Bucuresci o revista bisericesca, redactata de „comitetulu societâti Amvonulu romanu. Acêsta revista apare de patru ori pre luna. Pretiulu abonamentului este 10 lei pentru Romani'a si 12 lei pentru streinatate.

Dorim viétia lunga si celu mai bunu succesu noiei reviste!

* **Inevitare.** Reuniunea de cantu din Comlosiulmare Ve invita respectuosu la „Concertulu impreunatu dans“ ce se va arangia Sambeta la 2/14 Fauru 1891, in sal'a hotelului mare. — Program a: I. Choru barbatescu 1. Adam. „Junimea Parisiana“; 2. Porumbescu: „Doina Doinitia“; 3. Vidu: „Creanga rupta“; 4. Dimitrescu „Cornistulu dela Griviti'a“ poesie declam. de Georgie Balanu; 5. Vidu „Din Siedietóre“ potpouriu popularu; 6. Jidanulu la Codru herzi“ cantioneta esec. de N. Draguescu. — II. Choru miestu: 7. Vidu „Sus opinca“; 8. Popoviciu „Hor'a Dobrogei“; 9. Vidu „Resunetu la Crisiana“; 10. Musicescu „Resai luna“; 11. Musicescu „Nevast'a care iubescu“; Choru dirigentu Ioanu Stoicanescu. — Inceputulu la 8 ore. — Pretiulu de persóna 60 cr. de pareche 1 fl. Ne va servi music'a din Chichind'a. — Comitetulu.

* **Coru nou de plugari.** Cu deosebita bucuria Ve aducu la cunoascintia, cà, in comun'a nóstra Toraculu-mare, s'a infintiatu unu Coru vocalu bisericescu sub diriginti'a tenerului instructoru din Chiseteu I. Draghiciu, carele prin diliginti'a si vrednici'a sa a fost in stare — in restimpu de 4 septemani — a instruí cântarile rituale in quartetu, ér in serbatorile Nascerii Dlui si in diu'a de Anulu nou a cântatu corulu in s. nóstra biserică, spre multumirea, credintiosiloru. Interesulu destulu de multiamitoriu ce se desvólta facia de acestu coru, s'a doveditu din partea credintiosiloru, adunandu-se cu tasulu prin biserică, frumós'a suma de 53 fl. v. a. Tot spre acestu scopu, s'a colectatu prin comuna 35 fl. v. a. laolalta 88 fl. v. a. Deci mi-tienu de santa detorintia — in numele iubitoru mei coristi — a aduce si pe acést'a cale adênc'a si sincer'a multumita si recunoscintia marinimosiloru nostri crestini, cari prin daruiri benevole au sucursu intru ajutorarea si sustienerea numitului coru. Dintre daruitori amintescu pe urmatorii crestini: Iosifu Ioanu Secosianu cu 30 fl. preotulu Paul Tempea 5 fl. pr. Teodoru Tempea 5 fl. preot. Iosifu Secosianu 1 fl. invet. Moise Avramescu 3 fl. invet. P. Avramutiu 5 fl. Ioanu Alasu 3 fl. Ioanu Subu 1 fl. Lazaru Dragoiu 1 fl. Georgiu Secosianu 2 fl. Lazaru Negru 1 fl. Lazaru Todoru 60 cr. Lazaru Friscanu 1 fl. Ioanu Molnar 1 fl. Ieft'a Todoru 1 fl. Achimu Bucovanu 50 cr. Pavel Cicala 1 fl. 50 cr. Ioan Zeicu 1 fl. Iovanu Crestetiu 50 cr. Iovanu Cicala 40 cr. Alecsa Secosianu 1 fl. Eft'a Friscanu 1 fl. Eft'a Lelea 1 fl. Pavel Cipu 1 fl. Teodoru Izgereanu 1 fl. Ieft'a Anuica 40 cr. Iovanca Secosianu 1 fl. Mari'a Izgereanu 1 fl. si dn'a N. Secosianu 1 fl. — Bunulu Ddiu se resplátésca tuturoru daruitoriloru cu binecuventare cerésca. — Toraculu-mare, la 2/14. Ianuaru 1891. — In numele coristiloru: P. Avramutiu, invetiatoriu.

* **Multiamita publica.** Subscrisulu in numele comunitatii bisericesci din Pustnisiu vin a aduce cea mai caldurósa multiamita tuturor binevoitoriloru contribuenti, cari au venit in ajutoriu la ridicarea santei nóstre biserică din Pustnisiu, precum urmeaza:

Stana Iarcovu, Nicolae Cota jude comunalu Petru Ferentiu invetiatoriu, Hirschler Dezsó câte 50 fl. Stefan

Bugariu 30 fl. Floria Voicau cordosiu 20 fl. Ana Surdannu, Floria Caranentiu, Ilie Vintianu, Floria Voicau Tóie, Ioan Baianic câte 10 fl. Petru Savulescu 8 fl. Petru Petromaneti 7 fl. Moise Popovici, Nica Bucovan câte 6 fl. Ristu Voicau, Stan'a Voicau, Nicu Voicau, Ioan Secalazanu, Vasile Moldovanu, Nica Moldovanu, Petru Strainovici, Nicolae Stefanu, Moise Stoinu, Ghiurca Moldovanu, Ile Stoiu, Stefanu Cota, Stepanu Bugariu micu câte 5 fl. Nicolau Bugariu, Tosiu Arionu, George Iancovici, Simeonu Voicau micu câte 4 fl. Simeonu Boncea, Marcu Caranentiu, Vasilie Baia, Nicolae Baia câte 3 fl. Stefanu Vidu, Ioanu Voicau Soricu, Nica Lebosianu, Teodoru Voicau câte 2 fl. Ianu Dunavetiu 1 fl. Bunulu D-dieu se-le respplateasca insutitu si inmiitu. In numele comunei bisericesci: Petru Ferentiu invetiatoriu.

* **Producerea si consumarea hartiei.** Suntu in lume 3985 de fabrici de hartia si se producu 980 milióne de kgrame. Din acestea pe jumetate se intrebuintiéza pentru felurite tiparituri si la 300 de milióne pentru diare. Cu diece ani in urma se intrebuintiánu numai 200 de milióne de kgrame pentru diare. In Statele Unite suntu 900 de fabrice; in Englitera 800; in Franci'a 300. Unu Englesu intrebuintiéza in mijlociu 11 si jumetate livre de hartia de anu; Unu americanu 10¼ livre; unu Neamtü optu livre; unu Francesu 7 si jumetate; unu Spaniolu 1 si jumetate, 1 Rusu 1 livra, unu Mexicanu 2. Dér unu Romanu?

* **Unu birtu portativu.** In portul Hamburg s'a construit un restaurant portativ fórte original, facutu din hartie intinsa pe rame, captusit pe d'inauntru cu o preparatie neinflamabila si pe din'afara cu o materie care sa nu lase se patrunza ap'a. Sal'a cea mare e de 30 de metri lungime si 6 latime; in ea se pot servi la masa 150 de persóne deodata. Acest restaurant model are 24 de ferestre si e incalditu de doue sobe. Stabilimentul acesta care a costat 18,000 de franci e, se vede, fórte bine instalat, bine luminat, usioru de incalditu si de aerisitu si are avantagiulu d'a putea fi montat si demontat cu cea mai mare usiurinti'a.

* **Tronulu celu nou alu Imperatului Germaniei.** — Imperatulu Wilhelm alu II-lea a pusu se i se construiasca unu tronu nou, care a fost inauguratu cu ocasiunea serbarei ordinului Vulturului Negru. Tronulu acést'a e auritu si de celu mai curatu stilu goticu si a fost executatu dupa desemnurile profesorului Dopler, cunoscutulu decoratoru germanu. Unu aménuntu alu decoratiunei a fost remarcatu. D'asupra scaunului se afla corón'a imperiala a Germaniei. Odinióra tronulu nu avea de cât corón'a Prusiei.

* **Celu din urma veteranu dela luarea Ismailului.** — Celu din urma veteranu din acei cari au luat parte impreuna cu Siuvaroff la luarea Ismailului la 11 Decemvre 1790, traeste inca, dupa spus'a lui „Daily News,“ la Odess'a, intr'o mica proprietate a lui. Acést'a e colonelulu Gritzenko, care a ajunsu la patriarcal'a vârsta de 117 ani; elu e sanetosu, umbra si vede bine si arata cu mândrie pe pieptulu lui crucea de auru pe care a primit'o cá decoratiune, acum mai bine de unu veacu, din mân'a Caterinei II imperatés'a Rusiei. Pe acést'a cruce stà scrisa legend'a: Pentru bravura exceptionala la asal-tulu dela Ismail, la 11. Decemvre 1790.“

* *Piat'a Aradului* din Vinerea trecuta: Grâu de celu mai greu 7.70 fl. ér acelu amestecat — fl. — secara 6.40 fl. — Orzulu s'a vendutu cu 6.30 fl. — Ovesulu — fl. — Cucuruzulu 5.70 fl. — Mazere 20. — fl. — Fasolea 10.50 — Lintea 24 fl. — Cartofii 3 fl. per 100 chgr.

Carnea de vita chil'a 52 cr, cea de vitielu chgr. 80 cr, cea de porc 52, cea de oie 30 cr, unsórea chil'a 51 cr, ér clis'a per chila 58 cr. v. a.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

„BISERIC'A si SCOL'A.“

Fóia bisericesca scolastica, literara si economica.

Cu inceputulu a nului 1891 deschidemu abonamentu nou la „Biserica si Scol'a.“

Rugámu pre toti domnii abonenti de pana acuma, cari dorescu a avé fói'a nóstra si pe viitoriu, se binevoiesca a tramite la „Tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UNU ANU . . . . . 5 fl. — cr.

„ 1/2 „ . . . . . 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMANIA SI STRAINETATE:

PE UNU ANU . . . . . 14 franci.

„ 1/2 „ . . . . . 7 fr.

Spríjinulu moralu si materialu, de care pana acuma s'a bucuratu fói'a nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cà si in viitoriu vom fi imbratisiati de aseminea simpathii calduróse precum si de buna-vointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

Concursu.

Pentru deplinirea parochiei gr. or. de clas'a I din Costeiu, — comitatulu Carasiu-Severinului, — se escrie concursulu, cu terminu de alegere pe 24. Fauru 1891 st. v.

Emolumintele sunt un'a sesiune de pamentu aratoriu; si alte venite usuate, in fine locuinti'a libera cu gradina de legume.

Este inse de observatu, cà orfanulu reposatului aici parochu Athanasiu Mercea, — conform §-lui 8 din „Regulamentulu pentru parochie,“ pana la 31, Maiu a. c. mai are dreptu la jumetate din venitul parochiei.

Recursele se tramita Parintelui protopresviteru Georgiu Creciunescu, in Belincz, p. u. Kiszetó, pana in 22. Fauru a. c.; avènd recurentii in vr'o Dumineca ori

serbatóre, a se presentá in biserica locala, spre a-si arétá desteritatea in cântari ori cuventari bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prott.

—□—

Conform decisului Venerabilului Consistoriu diecesanu dto 16. Noemvre 1890. Nr. 3198 Sc. se escrie concursu pentru intregirea definitiva a postului de invetatoriu la scól'a conf. gr. or. romana de prunci din Ghilead, protopresviteratulu Ciacovei, comitatulu Timisiu, cu terminu de recurgere pana la 12. Februaru 1891.

Emolumintele sunt:

- 1) In bani gat'a 450 fl.
- 2) 32 metrii de lemne, din cari are a se incaldi si sal'a de invetiamentu.
- 3) Pentru conferintiele invetiatoresci ordinate prin consistoriulu diecesanu 10 fl.
- 4) Pentru adunarea generala a reuniunei invetiatoriloru conf. gr. or. rom. din dieces'a Caransebesului 10 fl.
- 5) Scripturistic'a si tiparituri scolare 7 fl.
- 6) Dela fie-care inmormentare unde va participá 40 cr. déca se p'trece mortulu la biserica 50 cr.
- 7) 4 jughere de pamentu.
- 8) Cortelu liberu cu gradina intravilana.

Competentii la acestu postu au se dovedesca cà au pregatire de celu putienu 2 clase gimnasiale cu succesu bunu si testimoniu de cualificatiune pentru statiune cu dotatiune de frunte sau fórte buna.

Vor fi preferiti cei ce vor dovedí, cà pe langa cualificatiune ceruta, cunoscú music'a vocala si instrumentala pentru de a instrua si conduce corulu vocalu. Alesulu invetatoriu este indatoratu a indepliní functiunea de cantoru bisericescu.

Doritorii de a recurge la acestu postu vor substerne recursele loru prevediute cu documentele prescrise conform Statut. org. bis. si a regulamentulu scolaru, — adresate comitetulu parochialu — Pré On. oficiu protopresviteralu in Ciacov'a.

Invetatorii recurrenti au se dovedesca cà si-au plátitu contributiunea, regularea apelor si equivalentulu pana cu finea an. 1890.

In fine recurentii sunt poftiti a se presentá in vre-o Dumineca sau serbatóre in sânt'a biserica, nu iusa in diu'a de alegere.

Ghilead, in 16. Decemvre 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: AURELIU DRAGANU, m. p. adm. protopresviteralu.

—□—

Pentru deplinirea postului de invetatoriu, la scól'a romana gr. or. confessiunala din Balintiu, — comitatulu Carasiu-Severinului, — se escrie concursulu terminu de alegere pe diu'a de 17 Februaru a. c. st. v. 1891.

Emolumintele: 150 fl. in numerariu, 4 jugere pamentu aratoriu, 3/4 jugeru intravilanu, si 6 orgii de lemne din cari se incaldiesce si scóla.

Recursele cuvintiosu ajustate sunt pana la 15/27 Februaru 1891 a se tramite Parintelui Protopresviteru si inspectoru scolaru Georgiu Creciunescu in Belincz, p. u. Kiszetó, avènd recurentii in vr'o Dumineca ori Serbatore a se presentá in biserica locala, spre a-si arétá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: GOERGIU CRECIUNESCU, m. p. protop. si inspec. scol.